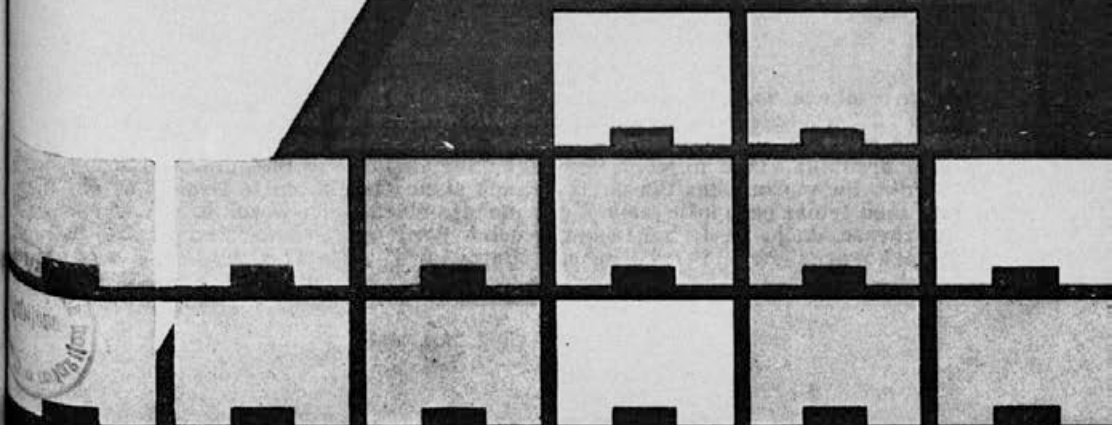

1962

LXIV – ŠT. 8

Slovenski
ČEBELAR

VSEBINA

Vladi Martelanc: Čebele pred zazimljenjem . . .	177
Franc Cvetko: Kaj vse se lahko prevaževavcu pripeti	180
Edi Senegačnik: Čebelarska predavanja	184

NAŠA ORGANIZACIJA

Poročilo o XI. rednem občnem zboru Zveze čebelarskih društev za Slovenijo	188
---	-----

PANJSKA KONČNICA KOT UVODNA VINJETA

Napad Indijancev na bele žene.

NA OVITKU

Poročilo opazovalnic za mesec junij. Reporter
Raztresen poroča.

List izhaja vsakega 24. v mesecu. Člani, ki plačajo letno članarino 900 din, ga prejemaajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 30, tisk Triglavska tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik: Vlado Rojec. Letna naročnina za nečlane 1000 din, za inozemstvo 1500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 120 din, na 16 straneh 60 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. Isto velja za naročnino. Številka čekovnega računa pri Narodni Banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta

ČEBELE PRED ZAZIMLJENJEM

VLADI MARTELANC

Ko smo lansko jesen še v oktobru ugotavljali donose s hoje, posebno v višjih legah, se nismo varali, ko smo postavljali dobre prognoze za letošnje gozdno medenje. In res, hoja je dokaj zgodaj tako trdovratno prijela, da ji nista mogla do živega ne dež ne nenavadno hladno vreme. Po vsakem zboljšanju vremena so čebele kar v curkih letele zopet na hojo. V razdobju od srede junija do 24. julija so nekatere opazovalne postaje sporočile celo tri rekordne dneve, ko je tehtnica pokazala nad 3 kg donosa. Akoravno je vročinski val od 25. do 28. julija medenje hoje močno zavrhl, bo miren dež dne 29. t. m. situacijo gotovo popravil.

Vendar mora biti čebelar ob hojevi paši nadvse oprezen in ne sme pohlepno vztrajati na njej, dokler čebelje družine nevarno ne ošibe. Takih družin ne moremo spraviti niti prihodnje leto do primernega viška in seveda tudi ne do kaj prida donosa. Hojeva leta so že marsikateremu čebelarju prizadejala precej preglavice in mnogi so prišli zaradi nepravilnega ravnanja popolnoma ob čebele. Kdor uživa letos dobrote mane, mora biti posebno oprezen, da mu med ne stisne družine na nekaj satov zalege. Preden se to zgodi, naj umakne panje in jih postavi v zmerno otavino pašo, kjer naj jim kljub donosu poklada v manjših obrokih sladkorno raztopino. Tako bodo prišle čebele znova na normalni tir in zalega se bo tik pred zimo močno razširila.

Letošnjo hojevo pašo spremlja zlasti na pasiščih Zgornjega Iga neprijeten pojav počrnelosti čebel, ki jo imajo nekateri celo za nalezljivo bolezen

in jo imenujejo »čebelja paraliza«. Čebele črnijo in, ko se od počrnelosti kar svetijo, neaktivne žde v panjih, pa tudi na bradah. Zdrave čebele vlačijo črne tovarišice kot tujke iz panjev. Ta bolezenski pojav je obravnavalo na zadnjem mednarodnem čebelarškem kongresu v Barceloni več strokovnjakov, vendar niso prišli do kakih končno veljavnih zaključkov. Po letošnji izkušnji ne morem zagovarjati nekdanjih trditev, da zbole čebele za počrnelostjo zaradi tega, ker ne dobe dovolj beljakovinske hrane, t. j. obnožine. Čebelarji, ki imajo letos čebele na Zgornjem Igu, so opazili v satovju izredno mnogo enobarvne obnožine s srobota, ki prepleta nekatera drevesa, da so kar bela. Ko preneha čez dan medenje hoje, prinašajo čebele množično obnožino v panje, vendar je v nekaterih panjih kljub temu 3—5 % popolnoma neaktivnih črnih čebel in kakih 7—8 % takih, ki sicer še berejo, a jim je videti, da bodo kmalu omagale. S tem pa nočem odvracati čebelarjev od tega, da bi čebel v močni hojevi paši, ko ne dobe dovolj obnožine, ne skušali podpreti v razvoju z raznimi dodatki k hrani. Dr. Tomašec nam je svetoval kot zdravilno sredstvo kloramfenikol. Seveda je vprašanje, če bomo s tem počrnelost odpravili. Prepričan sem, da bo bližnja bodočnost tudi to uganko znanstveno razvozljala. Vsekakor mora biti ta pojav tesno povezan z nabiranjem hojeve mane, kajti, ko je ta predelana v med, ne povzroča več počrnelosti. Vsiljuje se sum, da morajo izločki ušic na hoji vsebovati škodljivo snov, ki izziva počrnelost. Za sedaj smo proti temu pojavu brez potrebnih sredstev. Edino, kar lahko storimo, je to, da takoj odstranimo čebele s hojeve paše.

Ko se o kresu dan obesi, mora čebelar že misliti na zazimljenje čebeljih družin. Uspešno prezimijo le tiste čebele, ki se poležejo v avgustu in septembru, ki so še neizrabljene in odporne proti vsem zimskim neprilikam. Malokateri čebelar je tako srečen, da imajo njegove čebele v neposredni bližini skozi vse leto dobro pašo. Povečini mora biti čebelar tisti regulator, ki razvoj družin do zazimljenja smotno uravnava. Letos ne moremo od ajde prav ničesar pričakovati. Njenemu, že nekaj let kilavemu medenju se bo to jesen pridružila še pozna setev, tako da bo cvetenje padlo v že dokaj hladen september. Zato bo najbrž treba precejšen del letošnjega izkupička za med žrtvovati za sladkor. Nujno potrebno bo, kakor sem že poudaril, čebele z gozdnih pasišč v prvi polovici avgusta umakniti kam na otavo in jih pričeti pitati na zalego s sladkorno raztopino (1 kg sladkorja na 1 liter do 1 ½ litra vode), ki ji bomo primešali nekaj spomladanskega medu. Pokladali bomo vsak drugi dan 2—3 dl v pločevinastih pitalnikih na dnu panja (steklenica ni potrebna, ker drži toliko že sam pitalnik). Pitanje ponovimo vsaj desetkrat. Ako bo poleg tega še na otavi in ajdi kaj bere, bodo matice kar dobro zalegale. Pri tem pa si moramo biti na jasnem, koliko imajo družine zimske zaloge v panjovih. Po končani paši, t. j. od 10. do 15. septembra moramo pričeti z dopitavanjem zimske zaloge. Recimo, da ima panj še kakih 5 kg hojevca in 2—3 kg medu z otave ali ajde. Tedaj mu dodamo približno 4 kg sladkorja, ki ga raztopimo v 2,8 l vode, to se pravi, 6,8 kg sladkorne raztopine. So čebelarji, ki popitajo to količino v dveh obrokih, medtem ko jo drugi v treh ali štirih. Vse je odvisno od velikosti pitalnikov. Taka zimska zaloga je dokaj zanesljiva, ker bodo čebele načele celice s hojevim medom šele nekako konec marca ali aprila, ko jim

pri rednem izletavanju ne more več škodovati. Tisti čebelarji, ki so zaradi mane že imeli težave z grižo ali celo z nosestavostjo, pa se najbrž ne zane-sejo na noben med in bodo celotno medeno zalogo nadomestili s sladkorjem. Vedeti moramo, da se čebelja družina pri invertiranju 8—10 kg sladkorja precej izrabi in da je potem njena zmogljivost spomladi mnogo manjša. Nikakor se ne morem navdušiti za tak radikalni postopek in ga tudi ne priporočam, tem manj, ker se bojim, da bi lahko kakega čebelarja zavedel pod krinko previdnosti k špekulaciji.

Ob koncu naj še omenim, da lahko čebelarji s prekasnim dopolnje-vanjem zimskih zalog čebelam več škodijo kot koristijo. Včasih se temu skoraj nismo mogli izogniti, ker smo bili odvisni od tovarn, ki so nam navadno prepozno poslale denaturirani sladkor. Danes z denaturiranim sladkorjem sploh več ne računamo, ker ni toliko cenejši od čistega, da bi se trud za njegovo čiščenje izplačal. Vsak čebelar ima sedaj možnost, da pravočasno nabavi čist sladkor po grosistični ceni in čebelam vsaj do prvih dni oktobra oskrbi popolno zimsko zalogo. S pravočasno in dobro napita-nimi čebelami ne bo imel čez zimo in spomladi nobenih preglavic.

Letos so imeli čebelarji obilo nezaželenih rojev, in to večinoma dokaj kasno. Vsi roji pa ne bodo sposobni za uspešno prezimovanje. Marsikatero družino bo treba še pred ajdovo pašo združiti s kako drugo. Pri združevanju pa moramo paziti, da bodo prevladovale pretežno letošnje matice. Najbolje je, da združujemo na predvečer, ko nameravamo prepeljati čebele v po-slednjo pašo. Šibkejšo družino s staro matico preselimo iz polovičarja ali eksportovca v medišče plemenjaka, ki ima mlado matico. Dodani družini seveda matico odvezamemo, matično rešetko pa samo toliko odpremo, da nastane centimeter široka reža, skozi katero se čebele polagoma združijo. Ako je količjak paše, nabere združeneec dobro zimsko zalogo in celo nekaj medu za točenje. Taka družina nam bo prihodnje leto dobro uspevala.

A še na nekaj naj opozorim čebelarje, čeprav jim to opozorilo ne more več koristiti, ker prihaja prepozno. Nujno potrebno je, da pripravimo že poleti glede na število prezimujočih plemenjakov vsaj 15—20 % štirisatnih prašilčkov, v katerih bomo prezimovali rezervne družinice z mladimi ma-ticami. Kako prašilčke napravimo, je bilo že večkrat povedano v Slovenskem čebelarju. Pred letom dni je o tem pisal tov. Virmašan in se zavzemal pred-vsem za petSATNE prašilčke, češ da ti bolje prestanejo zimo, toda po mojih izkušnjah tudi štirisatarjem ni kaj oporekati.

Zelo dobro prezimijo taki štirisatarji v plodiščih praznih AŽ-panjev, ako odstranimo prej iz ameriškega žrela zagozdo, iztaknemo nosilne palice in dvignemo rešetko. Čebele lete skozi normalno prašilnikovo in ameriško žrelo, v panju pa je dovolj prostora za toplo zapaženje. Če take družinice ne uporabimo drugje, jo spomladi okrepimo in razširimo kar v plodišču AŽ-panja, kjer je v prašilniku prezimila. Kaj pomenijo v zgodnji pomladi štirisatarji, ko lahko z njimi rešujemo brezmatične družine in trotovce, ve vsak čebelar, ki mu je kaj do tega, da se število njegovih plemenjakov ne zmanjšuje.

K zaključku še zadnji poziv: Hojevo leto je tu, zato bodimo previdni pri zazimovanju!

KAJ VSE SE LAHKO PREVAŽEVAVČU PRIPETI

FRANC CVETKO

Leta 1955 sem v družbi Krhlikarja, Vodnika in Cedilnika peljal čebele na akacijevu pašo v okolico Paliča pri Subotici. Tisto leto je bila paša na akaciji zelo dobra in, kdor je imel močne čebelje družine, je točil 12. iz nekaterih panjev celo do 15 kg medu. Leto pa je bilo tudi zelo rojivo. Rojev smo imeli kljub vsem čebelarским ukrepom toliko, da nismo več vedeli, kam bi jih usajali. Velike težave smo imeli zlasti z ogrebanjem, ker so se roji večinoma usedali na visoka akacijeva drevesa, tako da starejši čebelar sploh ni mogel do njih. Iz zadrege nas je reševal Krhlikarjev sin Tine, ki je pokazal izredno spretnost pri tem poslu. Večkrat so mu čebele pri ogrebanju padle za srajco, a se za to niti zmenil ni.

Med smo takrat prodali kar na mestu, in sicer subotiški kmetijski zadrugi, ki je plačala pri kilogramu 40 din več kakor ljubljanska čebelarna. Ker smo med ugodno prodali, smo si seveda privoščili najboljšo jedačo. Da tudi pijače ni manjkalo, ni treba posebej poudarjati.

Ko smo nekega dne po dobri večerji, ki nam jo je pripravila gospodinja, pri kateri smo imeli čebele, sedeli na dvorišču in ugibali, kam bi po akacijevi paši prepeljali čebele, če v Sloveniji hoja ne bi medila, se je oglasil Krhlikar in dejal: »Veste kaj, fantje? Jaz bom šel jutri na ogled. Mogoče pa najdem kar tukaj v Bački kakšno čebeljo pašo, saj je povsod zasejanih precej krmnih rastlin, ki so sedaj v najlepšem cvetju.« Z njegovim predlogom smo se vsi strinjali in drugo jutro je Tine odšel. Ko smo zvečer spet sedeli skupaj, nam je povedal, da se je zjutraj s prvim vlakom odpeljal iz Subotice proti Novemu Dalju, kjer je izstopil, ker je pred tremi dnevi, ko se je vračal iz Slovenije v Bačko k čebelam, videl v okolici te postaje silno veliko cvetoče repice in grašice. Že na prvi pogled je ugotovil, da bo tukaj dovolj paše za naše čebele. Zato si je takoj ogledal, kje bi bilo najbolj umestno postaviti zlozljive čebelnjake in na katero stran naj bi bila obrnjena njih pročelja, da bi čebele ne ovirale prometa na postaji. Nato je stopil v prometno pisarno, da bi od postajnega načelnika dobil dovoljenje za postavitev čebel na železniškem območju. Šef postaje je bil uvideven možakar in ni imel nobenih pomislekov glede tega. Tine se mu je za naklonjenost lepo zahvalil in ga povabil v postajno restavracijo, kjer sta nadaljevala z razgovori o čebelah. Tu je zvedel, da ima pri prvi železniški čuvajnici v smeri Borova neki tamkajšnji čebelar 20 čebeljih družin v AŽ-panjih na paši. Tine je postal nestrpen in je kar na hitro zaključil razgovor s postajnim načelnikom. Peš jo je potem mahnil ob progi proti Borovu in res našel pri omenjeni čuvajnici čebele, pa tudi njih lastnika, ki je bil slučajno pri njih. Vprašal ga je, kakšen je donos. Ta mu je dejal, da je paša šele na začetku, a ko bo na vrhuncu, da lahko donos doseže dnevno od 1 do 1,5 kg na panj. Po izletavanju čebel je Tine ugotovil, da se ni zmotil v svojih računih. Takoj sta se z domačim čebelarjem sprijateljila in to prijateljstvo v restavraciji, kakor je pač navada, s pijačo potrdila.

Tine tisto noč od zadovoljstva ni mogel zaspati. Prepričan je bil, da je našel izdatno pasišče, ki ne bo zahtevalo velikih stroškov za prevoz čebel,

tem manj, ker panjev ne bo treba s postaje v Novem Dalju nikamor voziti, ampak jih bomo lahko zložili v skladanice kar ob železniškem tiru.

Drugi dan je bil pri zajtrku zopet posveti, na katerem je Tine nadrobno poročal o novem pasišču. Z njegovim poročilom smo bili zadovoljni in vsi smo bili prepričani, da bo paša v Novem Dalju obilna. Dogovorili smo se, da bomo naslednji večer prepeljali čebele s traktorjem v Subotico in od tam z vlakom v Novi Dalj. Skrb za ta dva prevoza sta prevzela Krhlikar in Cedilnik, jaz pa naj bi pripravil vse potrebno na pasišču.

»Tvoje čebele bomo že mi naložili na traktor in vagon.« je razlagal Tine, »spremljala jih bo pa tvoja žena, saj jih je tudi sama semkaj pripeljala. Ti boš šel takoj jutri zjutraj s prvim osebnim vlakom v Novi Dalj in stopil v stik s šefom postaje, da ne bi preklical obljube, ki mi jo je dal včeraj.«

Ko sem drugi dan dospel v Novi Dalj, sem poiskal postajnega načelnika in se mu predstavil kot slovenski železničar v pokoju. Mož me je prijazno sprejel. Začela sva se pogovarjati o železniški službi in o čebelah. Razgovori so se končali kakor prejšnji dan s Tineto v železniški restavraciji.

Ko sva se s šefom razšla, sem postal zaradi hude vročine, deloma morda tudi zaradi pijače, zaspan. Stopil sem v čakalnico in se ulegel na klop. Ko sem malo zadremal, sem začutil, da me nekdo stresa za ramo. »Halo, družo, kamo putuješ?« je prihajalo do mojih ušes kakor iz daljave. Odprl sem oči in zagledal pred sabo človeka z rdečo čepico na glavi. Vedel sem, da imam opravka s postajnim prometnikom. Medtem, ko sem vstajal, me je še kar naprej opozarjal: »Družo, ovde nemaš prava, da spavaš.« Opazil je, da sem tujec in me vprašal, kam potujem. Predstavil sem se mu in razložil, da pričakujem tri vagone čebel iz Subotice. Mož je postal takoj prijaznejši, po kratkem razgovoru pa me je povabil, da naj grem z njim v njegovo stanovanje, kjer se bom lahko odpočil na kavču, kajti v čakalnici se lahko zgodi, da me kdo okrade, če bi trdno zaspal. Ko sem mu povedal, da pride s čebelami tudi moja žena, je dejal, da bova lahko ves čas, dokler bova s čebelami v Novem Dalju, stanovala pri njem. Doma mi je morala njegova žena takoj skuhati belo kavo. Malokdaj naletiš na tako dobre ljudi, kakor sta bila ta prometnik in njegova žena. Moral sem že prvi dan z njima obedovati in večerjati. Za pijačo sem seveda poskrbel jaz. Dobili smo jo kar pri kmetih, in to zelo poceni. Liter najboljšega rizlinga je stal 60 din. Tudi rib iz Donave nam ni nikoli primanjkovalo. Prometnikova žena jih je zelo okusno pripravila. Bila je dobra gospodinja in izvrstna kuharica.

Drugi dan sem se zbudil spočit in čil. Prometnik me je obvestil, da je vlak s čebelami že na poti in da bo dospel, če ne bo zamude, ob 7 uri 30 v Novi Dalj. Vlak je res pripeljal ob napovedani uri na postajo. Odklopili so naše tri vagone, toda niso jih mogli takoj postaviti na mesta, ki jih je bil določil Tine, ker jo je stroj z osebnim vlakom popihal dalje. Počakati smo morali poldrugo uro, da je prišel tovorni vlak, čigar stroj je opravil to delo.

Čebele niso preveč šumele in se niso vznemirjale, čeravno je bilo zelo vroče. Nebo je bilo vedro in sinje modre barve. Nikjer ni bilo videti nobenega oblaka. Zrak je bil miren, toda zdelo se nam je, da pritiska kot svinčeno težka mora na nas in našo okolico. V ušesih nam je zaradi

tega pritiska brnelo in vsi smo se nekam neprijetno počutili, tako da se nam ni dalo delati.

Panje smo začeli razkladati okrog pol desete ure. Z delom smo bili že skoraj gotovi, ko je na mah pritisnil od severa tako močan veter, da smo se komaj vzdržali na nogah. Ko je začel veter panje v skladanicah privzdigovati, smo se obnje uprli, da nam jih ne bi podrl. A bili smo preslabotni proti taki naravni sili. Vrhnji panji so zleteli preko naših glav na tla, preostale skladanice pa so se tako nevarno zamajale, da smo morali odnehati. Kmalu je bilo vse razdrto in razmetano. Veter je valil panje po žitu in travnikih kakor žoge. Bil je tako silen, da je privzdigoval vagone in sem se bal, da jih bo prekucnil. Krhlikar je bil ravno tedaj v enem izmed vagonov, da je prinašal panje k vratom, jaz in njegov sin pa sva jih zlagala v skladanico. Ko je veter dosegel svoj višek, je Tine uvidel, da ne bo dobro zanj, če se vagon prevrne. Po trebuhu se je splazil do vrat, a ko se je dvignil, da bi prišel na prosto, so mu priletela od vetra gnana panjska vrata v obraz in ga tako udarila nad levim očesom, da je bil v hipu ves oblit s krvjo. Vrgel se je na zemljo in se skobacal do naju, ki sva plosko stisnjena ležala na njej. Ta nepričakovani piš vetra je trajal največ četrte ure. Potem je bilo zopet tako mirno in toplo kakor poprej. Sedaj smo šele videli, da smo vsi opraskani in potolčeni. Nekaj časa smo nemo strmeli drug v drugega in kar verjeti nismo mogli, da smo še živi. Od nekod sta se primajala prof. Vodnik in Cedilnik, a tudi ta dva sta bila vsa krvava. Eden je imel precejšnje rane na obrazu, drugi pa na temenu. Nič ni kazalo drugega, kakor da odideta s Krhlikarjem vred k zdravniku v vas Novi Dalj. Ta jim je rane spral in razkužil, glave pa obvezal s sterilno gazo, da so bili vsi trije videti, kot bi se s fronte vrnili v zaledje. Naročil jim je, da morajo vsak dan, dokler ne bo šlo na bolje, priti ob 9. uri k njemu na pregled. Pa povejte, če ni bil to lep sprejem na novem pasišču!

Iz Slovenije smo sleherni dan dobivali poročila, da ni tamkaj še nobene paše. Zato smo ostali v Novem Dalju, kjer so dobile čebele vsaj toliko medicīne, da jih ni bilo treba krmiti.

Ker je prof. Vodniku in Cedilniku potekel dopust, sta se po enem tednu vrnila s čebelami v Slovenijo, jaz in Krhlikar pa sva ostala tamkaj tri tedne, dokler ni začela cveteti lipa na Fruški gori. Od tamkajšnjih čebelarjev, ki so skoraj vsak dan prišli k nama na obisk, sva zvedela, da lipa na Fruški gori zelo rada medi. Zato sva se odločila, da preizkusiva še to pašo. Kakor sva videla kasneje, ima lipa na Fruški gori velike, na spodnji strani srebrno bele liste in dosti močnejši vonj kakor naša. Preden sva s Krhlikarjem zapustila Novi Dalj, so nama domači čebelarji in nekateri železničarji priredili slavnostno odhodnico, ki se je razvila v celonočno veseljačenje. Petja in plesa ni hotelo biti ne konca ne kraja. Prijaznih ljudi iz Novega Dalja ne bom nikoli pozabil. Še sedaj si dopisujem z njimi in prav rad se spomnim tistih lepih časov, ki sem jih prebil med njimi.

Ko sva po dveh dneh pripeljala s Krhlikarjem čebele na Fruško goro, so bila vsa pasišča ob gozdnih robovih že zasedena s panji raznih tipov. Ker tamkaj primernege stojišča nisva mogla dobiti, sva se obrnila na gozdarja s prošnjo, da nama izjemoma dovoli postaviti panje v državni rezervaciji, ki je bila okoli in okoli obdana z dva metra visoko žičnato

ograjo ter podnevi in ponoči zastražena. Po daljšem moledovanju se je gozdarjevo srce le omehčalo in tako sva lahko panje razložila sredi lepe gozdne jase. Tukaj so imeli mladega srnjaka, ki je bil tako domač, da je sam prišel k logarjevi hiši in se pustil celo prijeti. Bil pa je tudi nevaren, posebno ženskam. Včasih se je v katero na lepem zaletel, ji z rogovi razparal obleko in večkrat ranil do krvi.

Lipa je na Fruški gori krasno cvetela, toda tisto leto slabo medila, ker je domala vsak drugi dan deževalo. Na tem pasišču sva ostala 14 dni; nato sva se odpravila s čebelami spet v Slovenijo. Ko sva se z njimi pripeljala na postajo Šid, sva tamkaj našla nad 500 panjev, ki so že dva dni čakali na prevoz. Tudi midva sva svoje panje zložila v skladanico ob progi in odprla žrela, da so čebele lahko izletele. Toda kamioni s čebelami so še vedno prihajali s Fruške gore in število panjev se je na postaji čedalje bolj večalo. Vprašal sem čebelarje, zakaj jim železniška uprava ne da vagonov, pa so mi odgovorili, da jih po zatrdilu postajnega načelnika ni mogoče dobiti. Dejal sem jim, da je načelnik nesposoben uradnik, ker se ne zna znajti v tej situaciji, in da se kaj takega v Sloveniji nikdar in nikjer še ni zgodilo. Prosil so me, naj grem k njemu in mu to povem v obraz, toda jaz sem se odločil za drugo taktiko. Naročil sem vsem čebelarjem, naj se v četrte ure zberejo pred prometno pisarno, da gremo skupaj zahtevati vagon. Ko nas je prišlo okoli 20 v pisarno, je šef postaje debelo gledal, kaj hočemo od njega. Jaz sem ga takoj vprašal, če mu je znan odlok, ki ga je glede prevoza čebel izdala Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu. Odgovoril mi je, da odlok pozna, vendar nam vagonov ne more dati, ker jih nima. Rekel sem mu, da vagoni so, ampak da jih najbrž postaja ni zahtevala na pravem mestu, zato jih tudi ni dobila. »Opozarjam vas, gospod šef,« sem povzdignil svoj glas, »da bo za vse čebele, ki se nam bodo zaradi tega, ker ne dobimo vagonov za prevoz, zadušile, odgovarjala železniška uprava in tudi nosila stroške za povzročeno škodo«. Zdelo se mi je, da je groznja zadela v črno. Postajni načelnik je prijel telefonsko slušalko in poklical nekoga na upravi za razdeljevanje vagonov. Čez tri ure je bilo dovolj vagonov za naše čebele na postaji. Vsak vlak je pripeljal katerega s te ali one bližnje postaje, kajti po strogem naročilu je bilo treba oddati vse, kar je bilo praznega.

Zvečer smo začeli zapirati panje, toda to je bilo grozno delo, saj je bilo več čebel spredaj na bradah kakor v panjih. Ne z vodo ne z dimom jih nismo mogli vseh spraviti vanje. V Šidu sva s Tinetom kupila vsak po 200 kg ledu in ga dala zadaj v panje, da bi čebele lažje prenašale vročino na prevozu. Do Zagreba je šlo vse v redu, tu pa jo je nama zagodel prometnik, ker naju ni hotel priključiti k osebni vlaku, ki je takrat vozil do Sevnice. Morala sva čakati celo uro na brzotovorni vlak, ki je vozil direktno do Ljubljane. Vsak prevaževavec ve, da je čakanje v vročini na postajah smrt za čebele. Ledu že dolgo ni bilo več v panjih, ker se je raztopil. Zato ni nič čudnega, da mi je padlo šest družin.

Čebele sem takrat peljal v Logatec na hojo. Tam sva tudi z ženo zakopala tistih šest mrličev, ki so se mi prejšnji dan zadušili. To so bili v dobi mojega 35-letnega čebelarjenja prvi in zadnji mrlič, s katerimi sem imel opravka na prevozu.

ČEBELARSKA PREDAVANJA

EDI SENEGAČNIK

V zadnjih letih je priredila Zveza po vsej Sloveniji veliko število predavanj, ki so jih skoro povsod pojasnjevali filmi iz življenja čebel. Lahko rečemo, da pri nas skoro ni društva ali delavnejše čebelarke družine, kjer bi predavanja ne bilo. Če tu in tam čebelarke organizacije niso imele denarja, a je bila dobra volja, da bi predavanja le bila, je Zveza vselej priskočila na pomoč in taka predavanja sama plačala, ali pa jih je z večjim ali manjšim zneskom podprla. Zveza je storila to kljub omejenim sredstvom in kljub temu, da ne dobiva podpore od nikogar. Zaveda se, da je prav širjenje čebelarke prosvete njena prva dolžnost in da so predavanja tista živa vez, ki najbolj približuje osrednjo čebelarke organizacijo čebelarjem na terenu. Zveza je storila vse, kar je mogla, čeprav je bila pogosto v zadregi tudi zaradi predavateljev. Na žalost moramo reči, da jih preštejemo lahko na prste ene same roke. Zato je prav, da si ogledamo vse te stvari malo bolj od blizu in povemo, kaj vse se dogaja v zvezi s takimi predavanji.

Če listamo po tujih čebelarških glasilih, lahko kaj hitro opazimo, da skušajo povsod prav s predavanji pritegniti večje število čebelarjev in tako razširiti njihovo znanje. Nikjer pa predavanj ni toliko ko pri nas. Zato nas ne zavidajo samo tujci, pač pa tudi naši bratski čebelarji v sosednjih republikah. Saj priznavajo, da smo prav zaradi svoje vsestranske delavnosti na prvem mestu med evropskimi čebelarji. Čestitati nam je treba prav zaradi tega, ker delamo vse to brez vsakršnih subvencij oblasti in ker prihaja želja po izpopolnjevanju in izobraževanju iz vrst čebelarjev samih. Prav to kaže, da so slovenski čebelarji zares napredni. Kaj vse bi lahko storili, ko bi imeli več sredstev in bi v enotni jugoslovanski čebelarški organizaciji skupno korakali vstric z najbolj naprednimi čebelarji na svetu.

Ne bi bilo prav, ko bi na tem mestu ne omenil tudi precejšnjega razumevanja nekaterih odborov kmetijskih zadrug, ki podpirajo čebelarke odseke oziroma čebelarke društva in družine v svojem območju. Precej predavanj so priredili in jih tudi plačali. Žal nam je pri tem, da gledajo v večini kmetijskih zadrug na čebelarstvo še vedno kot na nekaj nepomembnega in nekoristnega, v prvi vrsti pa nerentabilnega. Ponekod pa so v odborih pametni ljudje. Zavedajo se neprecenljivih uslug, ki jih nudijo čebele z opravevanjem. Če so se čebelarji povezali z njimi, potem lahko lepo sodelujejo. Za zgled omenjam kmetijsko zadrugo v Dolu pri Hrastniku, ki organizira čebelarke predavanja in podpira čebelarstvo, če le more.

Nekatera društva in družine imajo v svojih vrstah dobre in izkušene čebelarje, ki bi lahko sami predavali. Povedali bodo morda bolj po domače ko kak predavatelj iz Ljubljane, pa bo vseeno dobro. Čebelarji bodo med sabo bolj sproščeni in se pomenili o vsem mogočem. Ker je število predavateljev, ki jih ima Zveza, zelo majhno, je zares nemogoče, da bi mogli ti opraviti vsa predavanja. Mladega naraščaja je malo, predavateljskega pa sploh ne. Zato je prav, da poiščejo društva oziroma družine iz svojih vrst sposobne ljudi, ki bi bili zmožni, da bi lepo po domače povedali to in ono iz svoje čebelarke prakse.

O tem sem govoril že z marsikaterim čebelarjem, a se je vsakdo strinjal z menoj. Vselej pa je še pripomnil: »Veste, končno je pa le bolje, če pride kdo iz Ljubljane. Bolj imenitno se zdi vsem. Saj je znano, da je tuj človek vedno več vreden ko domač, četudi bi kaj več ne povedal...!«

V zadnjih letih sem zares preromal našo prelepo deželo podolgem in počez in imel na vseh koncih in krajih predavanja. Nisem se bal neprespanih noči in prepolnih nedeljskih avtobusov ali vlakov, kadar sem moral na daljšo pot. Z nič kakšno voljo sem vse to prenašal v zavesti, da grem med čebelarje, ki hočejo izpopolniti svoje znanje ter videti in slišati predavatelja iz Ljubljane. Priznati moram, da so bila večinoma vsa predavanja dobro organizirana. Pri tem sem ugotovil tole: čim dalje sem moral potovati, tem bolj obiskana so bila taka predavanja. Gotovo so na prvem mestu poleg Gorenjcev naši Štajerci. Njihove organizacije v Celju, Mariboru, Ptuju, Ljutomeru, Murski Soboti in Gornji Radgoni zaslužijo oceno odlično. Celjsko društvo ima menda najbolj obširno področje, ki sega od avstrijske meje pa do Sotle. Sami organizirajo predavanja zlasti v oddaljenih družinah, kar je vse hvale vredno. Mariborčani imajo vsako leto v zimskem času svoja že tradicionalna predavanja, na katera vabijo tudi druge predavatelje. Zelo delavni so nadalje v Gornji Radgoni. Delo v organizaciji je uspešno, če ima vsaj enega delavnega človeka. Pogosto pade vsa težina dela nanj, čeprav obljublja na občnem zboru, da mu bodo pomagali. Kadar pa odpove še ta, potem je konec društvene dejavnosti in pogosto celo organizacije same. Tudi ob avstrijski meji — Dravograd, Mežica, Prevalje delajo pridno, ker imajo v družinah sposobne ljudi. V Savinjski dolini moramo omeniti Šoštanj ter bližnjo in daljno okolico. V Posavju je treba pohvaliti Litijane in Zagorjane, zlasti pa Hrastničane, ki so v tem območju med vsemi najbolj delavni. Zelo nam je žal, da vlada v Trbovljah popolno mrtvilo. Tu so imeli svoje dni vzorno organizacijo. Izredno delavno je društvo v Radečah, kjer sem opazil vrsto mladih in navdušenih čebelarjev. Pridni so razen tega v Sevnici, v Krškem in Dobovi. Lani so spet ustanovili družino v Brežicah. Na drugi strani Gorjancev so Belokranjci močno popustili. Včasih je bila tam prava trdnjava naprednih čebelarjev. Zdaj životarijo in obljublja, da bo drugače. Pred dvema letoma so imeli v Metliki dvoje predavanj. Zlasti na pryem je bilo opaziti mnogo mladih čebelarjev. Prav bi bilo, ko bi se Črnomeljčani in Metličani še bolj povezali in pogumno začeli z delom. Tudi v Novem mestu bi bilo lahko boljše. Škoda je za dobro organizacijo v Trebnjem, ki je zadnje leto skoro prenehala z delom. Tov. Marolt dobro drži svojo organizacijo v Stični in okolici, a tudi Grosupeljčani so delavni. Kočevska še vedno miruje, čeprav se v Ribnici močno trudijo, da bi delo poživili. Ljubljance z bližnjimi in daljnimi okoličani je treba prav tako pohvaliti, saj imajo sestanke, v zimskem času pa vsakih štirinajst dni predavanje. O Gorenjcih smo že rekli, da so poleg Štajercev med najboljšimi. Veseli pa bi bili, ko bi se Kranjčani malo bolj izkazali. Letos so priredili skupno s kmetijsko zadrugo v Naklem predavanje, na katerem je bilo precej čebelarjev. V Škofji Loki in v Selški dolini tudi delajo, manj pa je slišati o Poljanski dolini. Na Primorskem so zelo podjetni v Ajdovščini in Gorici. V Sežani pa je vse delo zaostalo. Želeli bi, da bi tam spet oživel nekdanje društvo. Postojnčani se dobro drže; nič manj vztrajni niso v

Hirski Bistrici. Na Koprskem pa žal ni čuti o prav nobeni čebelarški dejavnosti. Tam še zdaj ni naše organizacije. Že večkrat smo govorili o tem, da jo bo treba ustanoviti.

Nekatere čebelarske organizacije bi imele rade predavanja kar v enem tednu, in to največkrat v pomladanskem času, ko je zadrega zanje največja. Tako je pogosto nemogoče ustreči vsem. Predavatelji so namreč sami čebelarji, ki morajo proste nedelje izkoristiti tudi za svoje čebele. Zato naj se prijavijo posamezna društva ali družine že mnogo prej, da bo lahko Zveza posamezna predavanja načrtno porazdelila. Ker imamo samo dva filma, švicarskega in ruskega, je nemogoče, da bi ju predvajali istočasno na dveh krajih. Zveza ima sicer dva filmska projektorja, pa je premalo filmov. — V načrtu imamo nabavo novih filmov, tako da potem ne bo zadrege.

Na predavanja je treba povabiti prav vse čebelarje, tudi take, ki niso naši člani. Nikar ne pozabimo obvestiti o tem šolsko upraviteljstvo, ki naj povabi mladino in učiteljstvo. Tako bomo najlažje pritegnili v naše vrste mlade ljudi. Kadar so predavanja združena s filmi, povabimo še kmetovalce in sadjarje ter vse prijatelje narave. V zimskem času poskrbimo, da bo prostor zakurjen. Pogosto se namreč dogaja, da morajo čebelarji in šolska mladina z morebitnimi gosti vred sedeti v mrzli dvorani ali neprezračeni gostilniški sobi, kjer so morda še pred urami veseli ljudje popivali in ponočevali. Marsikak čebelar se je že prehladil, ko je v zimski suknji prezebal v takem prostoru. Prav nič ni čudnega, da se v takem okolju ne počutijo dobro niti čebelarji niti predavatelji. Če najdemo sredstva za predavanje, ne bo težko dati še kak stotak za kurjavo.

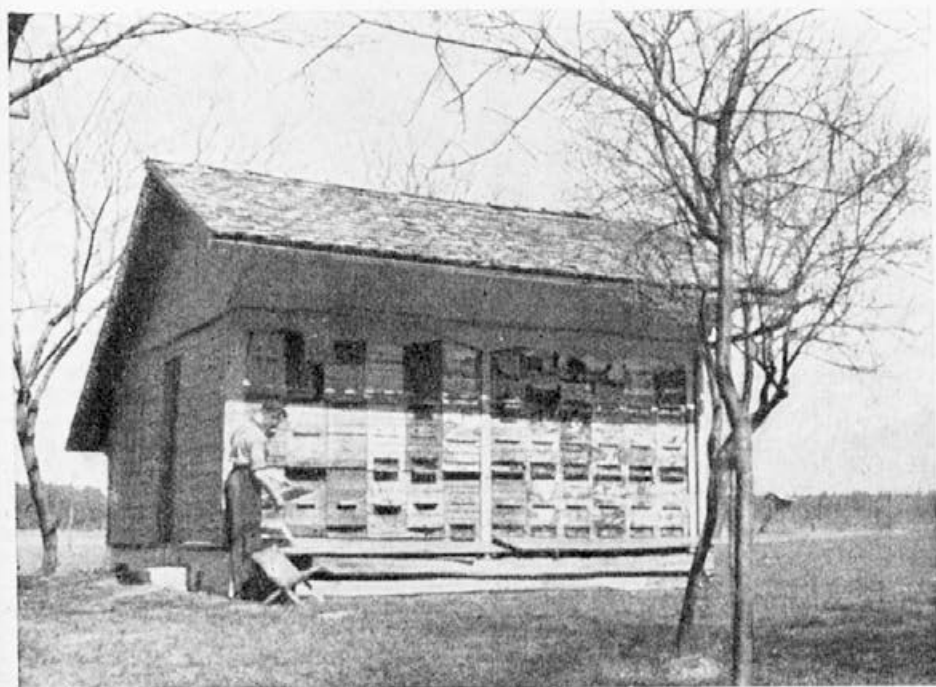
Ko organiziramo predavanja, pazimo na to, da ne bodo imele takrat tudi druge organizacije svojih sestankov ali prireditev. Zares je žalostno, če gredo navdušeni čebelarji, ki vedno govore, kako ljubijo svojo žival, raje k lovcem ali gasivcem kot pa na svoje čebelarsko predavanje. Spomladi prirejamo predavanja ob čebelnjakih, pozimi pa seveda v zaprtih prostorih in s filmom. Najbolje uspejo predavanja, če je teorija združena s prakso. Mladino bomo pritegnili zlasti s filmi in pa s prikazovanjem praktičnih del v čebelnjaku. Tudi manjši in neizkušeni čebelarji bodo našli v čebelnjaku marsikaj novega in zanimivega. Ob čebelji družini, ki jo zložimo iz panja na kozico, se da lepo kramljati in marsikaj povedati. Tak pouk je nazoren in še bolj privlačen kot v katerem koli filmu.

Pogosto združujejo čebelarske organizacije s svojimi predavanji veselice. Izkušnje pa so pokazale, da se ni nikdar obneslo, kadar je bil zabavni program neposredno združen s predavanjem. Nečebelarji prihajajo na prireditve večinoma zaradi zabave in jih naše muhe ne zanimajo. Zato naj bodo predavanja ločena od zabavnega dela. Mnogo bolje je, če opravimo čebelarski del dopoldne, zabavnega pa popoldne. Včasih želijo prireditelji, naj bi predavatelj sodeloval celo s kako zabavno točko. Zdi se mi, da to nikakor ne sodi v predavateljevo dejavnost. Prav je, če predavatelj v veseli čebelarski družbi kakšno pove, da pa bi javno nastopil pred mikrofonom in jih »stresal«, pa nikakor ne gre. Med domačimi čebelarji je vselej dovolj hudomušnih in šaljivih ljudi, ki bodo opravili take stvari v splošno zadovoljstvo vseh prisotnih.

Zanimiva in zelo uspešna oblika predavanj so čebelarska »kramljanja«, kakršna prireja ljubljanska družina. Na takih sestankih nihče ne predava. Čebelarji postavljajo vprašanja, drugi pa nanje odgovarjajo. Včasih pride pri tem do neverjetne živahnosti, saj si ljudje pogosto niso edini. Takrat morajo poseči vmes starejši in izkušenejši čebelarji. Seveda so včasih nekateri čebelarji pri tem tako vsevedni, da postanejo kar nekaj skrivnostni. Mnenja so, da nekaj skrivnosti le mora biti, kajti ni dobro, da ljudem vse zblebetaš. Takih najdemo povsod po naši deželi. Večina pametnih čebelarjev jim teh skrivnosti prav nič ne zavida. Dobro vedo, da je pisala modra narava neizprosne biološke zakone za Petrove čebele prav tako kot za Pavlove. Če pa so Petrovi pitalniki iz nekaj milimetrov debelejšega lesa kot Pavlovi, to za slovensko čebelarstvo res ni važno.

Želeti je, da se po vsakem predavanju razvije živahna debata. Iz izkušenj vem, da so bila predavanja tem boljša, čim več je bilo po njih zaključku spraševanja. Od takih predavanj sem odhajal zelo zadovoljen in prepričan, da so v celoti uspela.

Naši čebelarji so veseli in zabavni ljudje. Zato vselej poskrbe, da se po predavanju ne razidejo takoj. Ob kozarcu vina se navadno razvežejo jeziki tudi tistim, ki so sicer na predavanju molčali. Dobro razpoloženi takrat marsikako rečemo, potem pa se razidemo in poslovimo z nekim notranjim zadovoljstvom in občutkom, da so taki sestanki zares pomembni in prijetni. Cutimo, da bi brez njih ne mogli biti pravi čebelarji.

Čebelnjak Janeza Žirovnika na Voglah (Foto Ernest Adamič)

POROČILO o XI. rednem občnem zboru ZČDS

XI. občni zbor Zveze je bil 15. maja 1962 v prostorih hotela Zvezda v Murski Soboti. Pred pričetkom zбора je tovariš Rojce predvajal zbranim delegatom in članom ruski barvni film o čebelah in čebelarjenju. Po predavanju je predsednik Zveze tov. Ivo Majcen pozdravil predsednika OLO, tov. Rudija Čačinoviča, inšpektorja za kmetijstvo in gozdarstvo OLO, ing. Vlada Jeršeta, referentka za kmetijstvo in gozdarstvo OLO, ing. Edija Perkavca, zastopnike nekaterih kmetijskih zadrug iz Pomurja ter vse delegate in člane društev, ki so prihiteli od blizu in daleč v Mursko Sobotu, da prisostvujejo tej važni letni prireditvi Zveze. Nato je prebral predsednik Majcen dnevni red občnega zбора in, ko je bil ta sprejet brez vsakega ugovora, predlagal v imenu upravnega odbora v delovno predsedstvo tovariše Alojza Benka iz Murske Sobotе, Jožka Slandra iz Celja in dr. Radovana Bratino iz Postojne, za zapisnikarja tovarišico Justino Ratajevo, za overovatelja zapisnika tovariša Slavka Raiča in Vlada Rojca, kot člana verifikacijske komisije tovariša Maksa Avšiča in Ivana Zunka, kot člane kandidacijske komisije, ki naj bi hkrati predstavljali tudi volilno komisijo, pa tovariše dr. Radovana Bratino, Petra Močnika, Franca Resmana, Alojza Babnika in Ivana Kopusarja. Predlog je občni zbor soglasno odobril, nakar je delovno predsedstvo zasedlo svoja mesta.

V imenu delovnega predsedstva se je potem tovariš Benko zahvalil za zupanje, da vodi občni zbor, in za čast, ki jo je Zveza izkazala Pomurju s tem, da se ta vrši v njegovem središču. Ob tej priliki se je spomnil tudi zaslug najstarejšega navzočega člana, tovariša prof. Raiča, ki je te dni dopolnil 80. leto starosti, mu čestital k rojstnemu dnevu in mu izročil v imenu čebelarskega društva Murska Sobotа lepo darilo.

Za Benkom je predsednik Majcen v daljšem govoru prikazal sedanje stanje naše Zveze, iznesel razne zahteve, za

katerih upoštevanje se moramo potegovati pri oblasteh, in predložil pot, po kateri moramo iti, če nočemo nazadovati. Njegov govor je Slovenski čebelar objavil v letošnji junijski številki.

TAJNISKO POROČILO je podal tov. Raič. Uvodoma je popisal težave, ki so jih imeli čebelarji zaradi izredno slabe letine s čebelami, in nadaljeval:

Ugotovljeno je, da dobimo v Sloveniji za med in vosek na leto povprečno 250 milijonov dinarjev, za sadje pa okoli 2 milijardi. Eno milijardo od tega prispevajo čebele z oprraševanjem. Lani ni medilo, pač pa so čebele temeljito oprășile sadno drevje; zato je bila sadna letina odlična. Čebelarji se zavedajo, da so z oprraševanjem pomagali ustvariti naš skupni narodni dohodek. Čeprav so na splošno zase zelo slabo odrezali, niso obupali.

Mnoga društva so kljub temu intenzivno delovala. Le tu in tam je čutili negativni vpliv letine na njih delovanje. Spodbudo jemlje čebelarjem tudi to, da jim oblastva ne nudijo vedno zaslužene podpore. Upravičeno se pritožujejo, ker ne dobe primerneга nezatrošarinjenega sladkorja za krmljenje čebel. Sladkor naj bi bil po njihovem mnenju denaturiran, če že mora biti, s česnom. Čebelarje je tudi zelo prizadelo, ker je železnica odpravila pri prevozih čebel vse olajšave. Pritožbe so nadalje zaradi tega, ker še sedaj nimamo čebelarskega zakona, ki bi urejal razmere na pasiščih. Prav tako malo je pri socialističnem čebelarskem sektorju razumevanja za interese malih čebelarjev. Zavod za čebelarstvo dovaža v neposredno bližino domačih čebelarjev brez predhodnega dogovora z njimi velike množine panjev, kar povzroča razburjenje. Na področju novomeškega društva je n. pr. 1200 zavodovih panjev, v okolišju Črnomlja pa še več.

Organizacijska struktura, seje in občni zbori društev. V Zvezi je včlanjenih 35 društev, od katerih nima 11 nobenih družin, nekatera, kot n. pr. Celje, pa več kot 50. Vseh družin je 181. Nekaj društev in družin ni delavnih, večinoma zaradi

pomanjkanja agilnih ljudi. Temu je treba narediti konec. Če jih ne bo mogoče oživiti, jih je treba razpustiti in članstvo priključiti sosodnim delovnim društvom in družinam.

Na splošno število članstva ne pada. Napačno pa je, da plačujejo nekateri čebelarji le društveno članarino in torej niso tudi člani Zveze. To je treba odpraviti. Ni pravi čebelar, ki noče žrtvovati tistih 900 din, za katere prejema organizacijsko glasilo, ki mu je nujno potrebno, če hoče ostati v stroki na tekočem.

Celjsko društvo ima 53 družin in je zelo agilno. Odbor je imel kar 31 sej s skoraj 100 %-no udeležbo. Vse družine so v določenem roku opravile občne zборе. Društveni delegati so pozivljali delo in vzdrževali povezavo.

Domžale-Kamnik ima 6 družin s 101 članom. Bile so 4 seje pri društvu, 10 pri družinah.

Ilirska Bistrica ima 69 članov, naročnikov na list pa le 40. Bilo je 5 sej, na katerih so razpravljali predvsem o dodeljevanju pasišč.

Litija ima 65 članov. Od teh jih prejema 52 glasilo. Društvo je poskušalo dvigniti število članov, pa mu to ni povsem uspelo. Stari čebelarski rod izumira, mladina pa beži v tovarne in mesta. Vabili so jo na predavanje s filmom, a še tiste ni bilo, ki je vključena v čebelarski odsek osemletke.

Krško ima 5 družin s 151 člani in 1695 panji. Število članov je padlo, ker so nekatere družine črtale tiste, ki nimajo glasila.

Krško polje ima 27 članov. Lani je bilo njegovo delo premalo živahno, saj je imelo le eno sejo in dva članska sestanka.

Čebelarsko društvo v Križevcih je imelo 7 sej in 5 množične sestanke.

V Kranju so bile seje vsak drugi mesec. Razen tega sta bili še dve izredni seji zaradi izleta v Maribor. Izmed 112 članov je bilo na občnem zboru le 46 navzočih.

Lendava, katere članstvo je razdeljeno na 5 družin, je imela 4 seje. Letos je bila 1 družina na novo ustanovljena, tri pa so bile ukinjene zaradi nedelavnosti in njih člani priključeni drugim družinam.

Ljubljana ima 19 družin, 7 od teh je nedelavnih, ker nimajo agilnih od-

bornikov. Društvo je imelo 7 sej, ki so bile vedno sklepčne.

Maribor ima 28 družin, 592 članov in 585 naročnikov na list. Pravnih oseb je včlanjenih 14. Redne mesečne seje je imelo le malo družin, medtem ko je bil društveni upravni odbor zelo agilni.

Murska Sobota ima 14 družin. Društvo je imelo 4 redne seje in tri razširjene. Družine so bile manj delavne, saj niso nekatere imele niti občnih zborov.

Mežica obsega 5 družin. Društvo je imelo dve seji, družine pa 10.

Postojna šteje 6 družin. Vsaka od teh ima po dva člana v društvenem odboru, medtem ko jih ima Postojna 6. Predsedstvo, sestojče iz šestih članov, se sestaja, kadar je treba naglo odločiti. Letos se je sestalo trikrat, seje celotnega odbora pa sploh ni bilo. Članov je letos 20 več kakor lani.

V Radečah je bilo 7 sej, ki pa niso bile dobro obiskane. Slaba je bila tudi udeležba na občnem zboru. Društvo ima 56 članov, v njegovem območju je pa še mnogo neorganiziranih čebelarjev.

Radovljica ima 12 družin in 222 članov, ki so vsi naročeni na Slov. čebelarja. Rednih sej je bilo 10. Domala vse družine so dobro delale.

Središče ima zelo majhno društvo; šteje samo 23 članov. Odbor je imel 5 sej.

V Škofji Loki se je število članov in panjev znižalo. Družin je 7; vse so kolikor toliko delavne.

Društvo Trebnje je imelo 19 širših in 23 ožjih sej. Udeležba je bila dobra. Izmed 5 družin sta bila Mokronog in Sentrupert zelo mlačna. Zanimala sta se le za sladkor, ki ga je nabavilo društvo po grosistični ceni.

Ptuj ima 6 družin s 197 člani. Najbolj delavna je družina Velika Nedelja. Upravni odbor je imel 8 sej.

Pašne razmere, sajenje medovitih rastlin in prevažanje na pašo. V Sloveniji so na splošno slabe pašne razmere, vendar bi jih mogli zboljšati z intenzivnim gojenjem in zasajanjem medovitih rastlin. Tega se čebelarji dobro zavedajo in so v nekaterih društvih precej pripomogli k poboljšanju paše. Sadili so akacijeve sadike in zlasti ivo kot najboljšo dobaviteljico peloda ter sejali dvoletno medeno deteljo. Zame-

rijo pa, da ni nobene odredbe, ki bi preprečevala uničevanje spomladanskih cvetlic. Gozdni delavci načrtno uničujejo ivo. Mladina nosi cela bremena spomladanskega cvetja v šole in domov, na trgih ga vidimo ogromne kopice, čebele pa ostajajo brez tako potrebnega peloda.

Celjsko društvo je opozorilo šolske krožke, kakšno škodo dela tako ravnanje čebeljim družinam. Opozorilo bo objavljeno tudi v Pionirju. Društvo Gornja Radgona je zaprosilo učiteljstvo, da je pojasnilo učencem, zakaj je treba čuvati floro.

Iz Hirske Bistrice poročajo, da ogrožajo hojevo pašo medvedi. Bilo je že več primerov, ko so te zverine razmetale in uničile panje. Brkinski čebelarji nasprotujejo dovozu in celo grozijo. Treba se bo z njimi mirno porazgovoriti. Nadalje bo treba stopiti v stik s KZ zaradi pasišč na njihovih posestvih.

V Krškem so imeli jeseni med čebelami velike izgube. Obsežen nasad zelo smolnate sončnice je panje temeljito izpraznil. Člani društva Krško polje so izrazili željo, naj bi Ob LO Krško izdal odlok o dodeljevanju pasišč, ker je dovoz na ajdo preveč samovoljen. Spori med domačini in prevaževalci se zastrujejo tudi drugod.

Čebelja paša v Prekmurju naglo pojema. Uničuje jo ne le nestrokovno škropljenje, ampak tudi herbicidi sami.

Čebelarji, ki pripadajo društvu Radovljica, prevažajo svoje čebele največ v Jelovico. Prizadevajo si, da bi dobili v upravljanje kočjo na Razpoku.

Plemenilne postaje in vzreja matic. Zanimanje za vzrejo matic je pri naših čebelarjih nekoliko padlo. Plemenilne postaje imajo samo še nekatera društva. Celjsko društvo je poverilo vzrejo izkušenim praktikom. Njegove čebelarške družine, ki bodo nabavljale matice pri njih, bodo dobile po dve matici po znižani ceni. V Lendavi plemenilna postaja lani ni delovala. Nameravajo jo letos spet vzpostaviti. Zelo dobro je delovala plemenilna postaja Murska Sobota. Sklenili so, da bodo njeno zmogljivost v prihodnjih letih še povečali. To važno čebelarstvo panogo bo treba spet spraviti na nekdanjo višino.

Društvena pomoč članom pri opravljanju čebel, pri nakupu čebelarških potrebščin in prodaji medu. Čebelarске poslovalnice imajo društva v Celju,

Mariboru in Kranju. Člani celjskega društva imajo pri nakupu primeren popust. Ponekod, tako n. pr. v Ljutomeru, prodajajo čebelarске potrebšćine KZ. Većina društev je poskrbela, da so člani prejeli zadostne množine krmilnega sladkorja. Nabavljale so predvsem čist sladkor po grosistićni ceni. Tov. Breclju iz Ajdovšćine je celo uspelo preskrbeti 15 ton sladkorja brez prometnega davka; denaturirali so ga doma s ćesnom. To se je posrećilo tudi postojnskemu društvu. Skupna prodaja medu se je prav dobro obnesla v Gornji Radgoni, Krškem polju, Lendavi in Ptujju, manj uspeha pa so z njo imeli v Murski Soboti.

Mnoga društva, zlasti pa družine, imajo lastna toćila, stiskalnice za vosk in druge čebelarске priprave; posojale so jih članom proti nizki odšćodnini. Lastne čebelnjake imajo v Litiji, Celju, Sentiurju, Ljubljani. Od mariborskih čebelarških drušin ima 10 svoje čebele, naprave za kuho voska pa tudi 10 drušin. Društvena satnišnica v Radovljici je članom prekuhala 1000 kg vosćin in izdelala 541 kg satnic. Stroj za izdelovanje satnic imajo tudi društva Maribor. Videm ob Sćavnici in Ptuj.

Predavanja in predvajanje čebelarških filmov. Da dvigne strokovno znanje članov, je celjsko društvo priredilo 61 predavanj. Družina je morala poravnati stroške predavanja samo v primeru, če udeležba ni bila vsaj 60 %. Predavanja so bila većinom pri čebelnjakih. Postojnsko društvo je priredilo dvoje predavanj v okviru ljudske univerze. Gornja Radgona je imela 5 predavanj. Kamnik in Ljutomer po 1. Krško in Kranj po 2. Ljubljana 21, Maribor 15, Mežica 8 in Radovljica 6. Predavanja s filmom so bila v Litiji, Lendavi, Ljubljani, Mariboru in Mežici. Društvo Radeće je organiziralo 4 sestanke s predavanji pri raznih čebelnjakih.

Pionirski čebelarški krožki in predavanja za šolsko mladino. Če hoćemo pomladiti naše vrste, moramo vzbujati zanimanje za čebelarstvo že pri šolski mladini. Mnoga društva se tega dobro zavedajo in na razne načine podpirajo čebelarске krožke na šolah. V obmoćju celjskega društva delujejo taki krožki že na petih šolah; vodijo jih in

predavajo krožkarjem člani družin. Letos bodo ustanovili še 7 krožkov. Taki krožki so nadalje na Brdu (Kamnik), v Litiji, na Vrhniki, v Mariboru, Murski Soboti, Rogoševcih, Mežici in Črni. V Postojni so imeli na šolah več čebelarških predavanj.

Kolektivno zavarovanje čebel. To zavarovanje je le malokod prodrlo. V Novem mestu je zavarovalo 42 članov 520 čebeljih družin. Dobro uspeva zavarovanje v Postojni. Zavarovalnica je poklonila postojnski družini 900 tablet nosečaka. Tudi v Radovljici, kjer ima zavarovanje še vedno poskusno obliko, so dobili od zavarovalnice več škatlic tega zdravila. Razen tega so bile pregledane čebele vseh zavarovancev. Kako je drugod s kolektivnim zavarovanjem, nimamo poročil.

Izleti, razstave in druge prireditve. Celjsko društvo je organiziralo tri izlete. Na prvem so si ogledali Soštanj, Novo Velenje in Sleme, na drugem Ptuj, Borl in Statenberg, kjer jih je zanimal muzej in pasišče na ajdi, na tretjem pa posestvo Mirošan, kjer so se pobliže seznanili s čebelarjenjem v panjih z nakladami. Krčani so posetili Logarsko dolino, Soštanjci čebelnjak tovariša Kirarja, Litijčani pa muzej v Radovljici in ga podprli s 4000 din. Čebelarji iz Kranja so bili v Mariboru. Izlete so organizirale tudi 3 družine mariborskega društva, nadalje Gornja Radgona in Središče ob Dravi.

Gornja Radgona je priredila čebelarško razstavo, ki je zelo lepo uspela. Na njej so pokazali dobro in slabo razvito sadje kot posledico uspešne in nezadostne opravitve. V Mariboru je bila razstava poslikanih panjskih končnic. V Stični in Ptujju so praznovali »dan čebele«. Društvo Ptuj je proslavilo 100-letnico Juračičevega rojstva. Čebelarška veselica v Črnomlju je imela velik propaganden pomen. Čisti dobiček bodo porabili za poživitev dela v društvu in družinah. Tudi družabna zabava v Litiji je pokazala velik moralen efekt. Ljubljana je imela 2 veliki družabni prireditvi. Taki prireditvi sta bili še v Mežici in v Grosupljem. V Vidmu ob Ščavnici so priredili srečolov. Dobiček so namenili trem začetnikom za nabavo strokovnih knjig in krmilnega sladkorja.

V Hlirski Bistrici zbirajo pripevke za postavitve spomenika pokojnemu Antonu Znideršiču. Občni zbor v Krškem je odlikoval Franca Vadenala, da se mu oddolži za njegovo nesebično 50-letno delovanje v čebelarški organizaciji. Prav tako je proslavil 30-letnico čebelarškega udejstvovanja tov. Jožka Dularja.

Povezava čebelarških društev in družin s KZ in splošnim družbeno političnim življenjem. Kakor vse kaže, zanimanje državnih posestev in KZ za čebelarstvo precej popušča. Zanimiva je ugotovitev, kako slabo je sodelovanje naših društev in družin s kmetijsko službo na področju opraševanja rastlin. Zal se čebelarstvo pri nas presoja še vedno napačno. Večina ljudi vidi le to, koliko dajo čebele medu, voska in v zadnjem času še mlečka ali obnožine, ne zaveda pa se posredne koristi čebelarstva — opraševanja kmetijskih kultur, ki je mnogo, mnogo večja od neposredne. Ne moremo razumeti, da veliko kmetijskih gospodarstev opušča svoja čebelarstva, češ da niso donosna. Pri KZ le malokod delujejo še čebelarški odseki, toda nekatere zadruga vendarle še vedno podpirajo čebelarke družine, kar je vse hvale vredno. V Ajdovščini je KZ odstopila čebelarški družini 4 opazovalne panje. V Križevcih pri Ljutomeru sta na občnem zboru navzoča zastopnika KZ in KO obljubila pomoč za dvig strokovnega znanja čebelarjev in za pobijanje čebeljih bolezní. Tudi predsednik Ob LO v Lendavi je obljubil društvu, da mu bo dal v primeru bolezní potrebna sredstva in da bo strogo nastopil proti vsakemu nepravilnemu škropljenju. Društvo Radovljica se pohvali, da so njegove družine našle z združnimi organizacijami skupno pot.

Čebelje bolezní in škode zaradi nepravilnega škropljenja. Celje: Kuga čebelje zalege se je pojavila na Zovneku. Panj so sežgali. Društvo stalno pregleduje čebelnjake; ima 80 izvedencev.

Črnomelj: Huda gnoloba je bila v treh vaseh. Tov. dr. Snojeva je vodila razkuževalno akcijo. K temu delu, žal, ni bil pritegnjen nihče od društva. Šele na občnem zboru je poročal delegat Ob LO Črnomelj, kaj je bilo storjenega po oblastni liniji. Društvo bo po svojih strokovnjakih pregledalo ogrožena čebelarstva. Zveza je poslala tja tov. Marte-

lanca, da je predaval o čebeljih boleznih.

V Kamniku, Stranjah in v Murskem Središču je bila noseča; z nosečakom so bolezen zatrli.

Maribor: Huda gniloba je bila ugotovljena v Dražjem vrhu v 2 panjih čebelnjaka. V enem jo je zatrla tov. dr. Snojeva.

Mežica: Izvidi poslanih vzorcev so bili v preteklem letu negativni. Letos se je zopet pojavila pršica na Prevaljah in Ravnah. Nosečave čebele so lani zdravili čebelarji preventivno.

Radovljica: Društvo je nadzorovalo zdravstveno stanje čebel. Zavarovalnica je organizirala pregled pri čebelnjakih, ki so kolektivno zavarovani. Pregledanih je bilo 119 vzorcev. Čebele so bile zdrave le v 49 vzorcih; ostale so bile več ali manj nosečave. Zavarovanih je bilo okoli 50 % panjev. Zavarovalnica je dala vsakemu čebelarju, pri katerem je bila ugotovljena bolezen, brezplačno po eno tableto nosečaka na panj za preventivno zdravljenje.

Beltinci: V Odrancih se je pojavila huda gniloba. Obolele družine so uničili z ognjem. Murska Sobota bo poslala brezplačno preglednike.

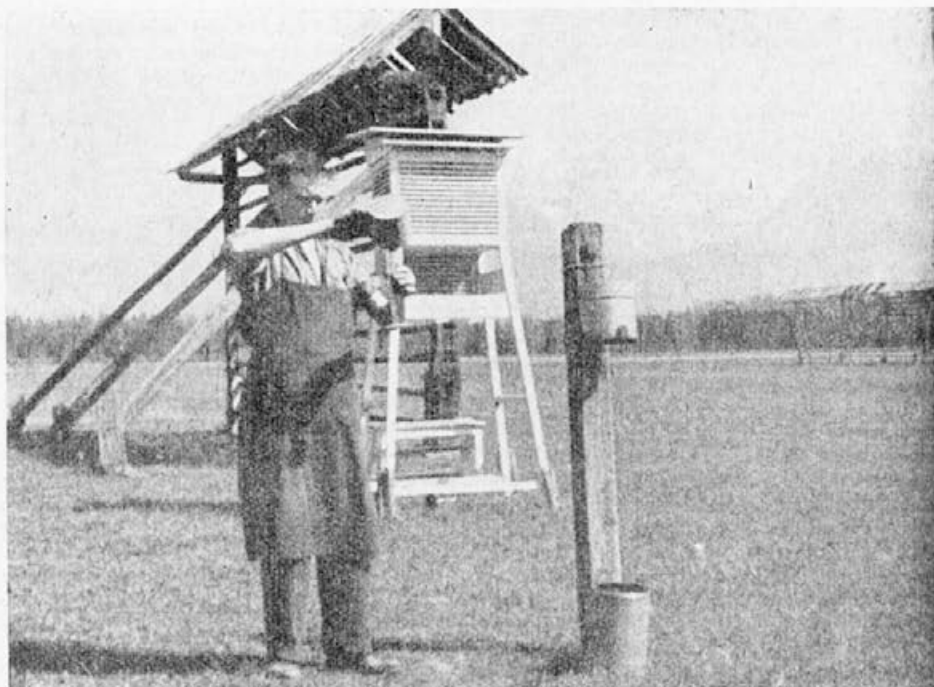
V Gornji Radgoni so pregledali vse panje, a boleznih niso našli. Isto so storili v Križevcih, ugotovili pa kužno bolezen pri nekem neorganiziranem čebelarju.

V Stični so čebelje družine zelo oslabele. Zdravili jih bodo z nosečakom.

Občni zbor v Škofji Loki je ugotovil, da je pršica, ki je prej hudo razsajala, zatrla.

Veliko je pritožb zaradi nepravilnega škropljenja sadnega drevja. Odbor celjskega društva je z okrožnico seznanil člane in KZ, kako je treba škropiti. Marsikod so to storile občine same. Vsekakor je potrebna večja povezava čebelarjev s sadjarji.

Omeniti je treba še namerno zastrupljanje čebel. Lani so bile zastrupljene čebele dvema čebelarjema v Besnici pri Ljubljani s pantakanom, dvema pa v Stehanji vasi z lindanom.

Čebelar Janez Žirovnik vodi tudi meteorološko postajo. Vsakih deset dni pošilja poročila v Ljubljano in tako nekako »regira« nad vremenom gorenjske pokrajine

POROČILO ZA JUNIJ

Junij je bil v začetku izredno hladen in deloma deževen. Vremenske razmere za vegetacijo, pa tudi za čebele so bile zelo neugodne. Sredi mesca so nastopili vroči dnevi, proti koncu pa je bilo zopet precej hladno in deževno.

Tudi kasna akacija je letos bujno cvetela, v panjih pa se ni toliko poznalo, kakor bi se lahko. Prve cvetove kostanja, ki je letos vzcvel poznó, je spral dež. Tu in tam so se pojavile kapljice mane pod smrekami. V drugi polovici mesca je ponekod začela prijemati hoja (področje Kríma, Kočevskega Roga, Gorski Kotar). Čebelje družine niso močne, a so letos zelo nagnjene k rojenju.

Dražgoše-Šk. Loka: Po hudi nevihti s točo 27. VI. smo obupali nad medenjem smreke.

Selnica ob Dravi: Rojev je precej, a so šibki. Čebele so nosile mano z listavcev. Tudi hoja kaže prve začetke medenja.

Cezanjevci-Ljutomer: Rojev nismo mogli preprečiti. Potem pa smo jim morali pokladati sladkor. Izrojenci so zelo oslabeledi.

Pušča-Bistra: V drugi polovici mesca se je v Gorskem Kotaru pokazala mana na hoji. V treh dneh je bilo devet kg donosa, po dežju pa je medenje prenehalo. Kostanj ne obeta dosti. Izredno močna toča je napravila veliko škode.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplotina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	- 50	+400	+280	+ 630	+15,2	26	11	—	265
Dražgoše—Šk. Loka	-400	+ 70	- 90	- 420	+11,6	20	15	—	197
Zerovnica—Postojna	-145	+395	+300	+ 550	—	28	10	—	236
Rogatec	- 30	+410	+220	+ 600	+15,0	30	8	—	153
Lovrenc na Pohorju	-150	- 20	- 53	- 225	+15,2	25	14	—	222
Selnica ob Dravi	-128	+157	+268	+ 297	+16,0	26	15	—	147
Lovrenc na Drav. polju	+465	+120	+ 65	+ 650	+16,2	30	8	—	213
Cezanjevci—Ljutomer	-250	+ 13	- 50	- 150	+15,4	20	15	—	104
Bučkovci—Videm ob Ščavnici	- 40	+ 50	- 40	+ 50	+15,5	30	9	—	40
Prosenjakovci—M. Sobota	+260	+720	- 60	+ 920	+14,6	26	10	—	175
Lendava	+360	+115	+ 70	+ 545	—	—	—	—	93
Podtabor—Struge	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svibnik—Crnomelj	-175	+310	+170	+ 305	—	20	8	—	199
Pušča—Bistra	- 10	+240	-390	- 160	+16,6	29	9	—	288
Ljubljana	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Povpreček	—	—	—	+276,3	—	—	—	—	—

REPORTER RAZTRESEN POROČA

V soboto 4. avgusta mi je po kosilu pomolila žena pod nos Ljubljanski dnevnik in me ošinila s sršenastim pogledom. »Na, tole preberi,« se je zadrila, »pa boš videl, kaj se pravi, če ima čebelar nos na pravem mestu. Zavod za čebelarstvo se pripravlja že na četrto točenje, ti pa prevažiš in prevažiš svoje čebele iz kraja v kraj, a ti še stroškov niso povrnile.« Razgrnil sem pred sabo časnik in se zazrl v mogočnice, s poudarkom natisnjene črke naslova: »Roji čebel letajo proti Krimčku.« Bral sem:

»Ze kakih štirideset dni medi hoja v obširnih gozdovih med Preserjem in Rakitno. Na listju in iglah dreves je moč videti že ves ta čas drobne kapljice nektarja. Od krošenj pa skoraj do zemlje se svetlikajo v soncu in se strjujejo. Jutranja rosa jih spet zmehča, da ga lahko čebele popijejo in odnesejo s seboj v satje. Drobne kapljice medu prinašajo ves dan v svoj panj.

Roji čebel letajo ob jutrih, ko se sonce še ne pokaže izza visokih vrhov smrek in jelk, v neko smer. Čebelarji pravijo, da prav gotovo močno medi hoja tam pod Krimčkom, kajti roj za rojem se spreletava od jutra do večera v tisto smer.

Roj za rojem iz kakih dvatisoč panjev, kolikor jih je zdaj na jasih med gozdovi okoli Rakitne.

Čebelarji, ki so pripeljali čebele na pašo na ta teren, te dni nimajo skoraj niti trenutka časa. Niti toliko ga nimajo, da bi se pošteno odpočili, kaj šele, da bi odgovarjali na vprašanja ljudi, ki prihajajo mimo in se ustavljajo pri njih.

Tod okrog so te dni že tretjič točili med iz satja. Že četrtrič polnijo čebele satnice in čez deset dni ali morda še kak dan prej jih bodo napolnile. Ponočno bodo začele polniti druge in tako vse do tedaj, ko se bodo svetlikale blesteče kapljice sladkega soka po iglicah temnozelenih, skoraj črnih dreves.

Čebelarji vedo povedati, da je v enem panju 35.000 do 40.000 čebel, v drugih, večjih celo do 80.000. To velja seveda za tako imenovane ameriške panje za razliko od drugih, žnideršičev, ki jih vedno bolj opuščajo, ker so manj rentabilni od prvih. V vsaki »nakladi« — zaboju je osem ali deset satovnic, naklad pa imajo na vsakem panju po dve ali pri velikih panjih po štiri. Ko so tretjič pred dnevi stočili med, so ga

pobrali iz vsakega manjšega, normalnega panja po sedem kilogramov. Vendar so pri tem zadnjem nabiranju čebele že nekoliko opešale, sicer bi lahko nabrale več.

Na travnikih, na katerih stojijo panji, so nastala štiri mična taborišča, zasilna stanovanja za čebelarje. Le-ti so prišli iz Celja, Moravč pri Domžalah in Slovenske Bistrice. Delajo ves dan, vendar imajo vsaj ponoči nekaj ur miru, da se odpočijejo, medtem ko ga drugi čebelarji, ki »pasejo« čebele na Kočevskem, nimajo niti tedaj.

V nadaljevanju piše reporter o medvedih, ki so napravili na panjih, kljub temu da so jih ogradili s španskimi jezdecji, že precej škode, nakar sledi podpis: Marjan Rztresen.

Ne vem, ali se reporter v resnici tako piše, ali je to samo njegov psevdonim, vsekakor pa je priimek simboličen za njegovo pisanje. Mano zamenjuje z nektarjem in sate s satnicami, govori pa o neprestanem, že štirideset dni trajajočem medenju hoje, o svetlikajočih se nitih mane, ki se »vlečejo od krošenj dreves skoraj do zemlje«, o neumornem izletavanju čebel in o še bolj neumornem delu čebelarjev. Le kje je vse to videl? Če bi napravil samo nekaj korakov po gozdu, bi prav gotovo tako ne pisal. A se mu menda to ni zdelo potrebno. Ustavil se je pri kaki skupini rakitniških čebelarjev in se spustil z njimi v razgovor. Ti so mu povedali o medenju hoje marsikaj, najbrž tudi to, kako je medila leta 1928. On pa je vse skupaj zamešal in napravil iz preteklosti sedanost. Plod njegove raztresenosti je ta napihnjeni članek, ki zbuja nevoljo pri čebelarjih in ne koristi nikomur.

V najboljših gozdnih področjih so do sedaj čebelarji le enkrat točili, a kakor domnevajo, še ta med ni izviral od hoje, temveč od smreke, ker je bil rdečkastorjave barve. Res je, da je tudi pod hoji pokapano, toda izločina je tako vodena, da je sladkobo v njej komaj čutiti. Zato tudi ni pravega donosa in čebele kljub lepim dnevom leno posedajo na bradah panjev. Po reporterjevem zatrdilu pa točijo Zavodovi čebelarji kar naprej. Morda! 2000 panjev je postavil Zavod samo na rakitniško planoto in, če toči štirikrat, a vsakokrat vsaj po 1 kg iz vsakega panja, ima 8 ton medu. To pa vendarle nekaj pomeni za našo skupnost.